

УДК 330.322

Бєлялов Т.Е., д.е.н., професор,
Гірник Я.С., аспірант
Київський національний університет
технологій та дизайну, м.Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСУВАННЯ СТАРТАПІВ

За стрімкого науково-технічного розвитку суспільства, роль інновацій у всіх сферах життєдіяльності набуває першочергового значення, адже вони є головним драйвером економічного зростання на всіх рівнях національної економіки. Відповідно, вимоги часу ставлять перед суб'єктами господарювання нові виклики, відповіддю на які це став розвиток особливої форми організації підприємницької діяльності, що пов'язана із виробництвом інноваційного продукту та характеризується швидким темпом розвитку та високим фінансовим результатом — стартапу.

Фінансування стартапів являє собою складний багатоскладовий процес, в рамках якого відбувається взаємодія між багатьма учасниками інноваційної системи. з приводу джерел фінансування

Ключовою складовою механізму фінансування стартапів є фінансові взаємовідносини двох сторін: стартапів в особі підприємців та інвесторів. Діяльність цих сторін підтримується за рахунок розвитку, що здійснює забезпечення інноваційної діяльності: нормативно-правове, законодавче, кадрове та інше. Результатом (кінцевою метою) є прийняття фінансових рішень. Сам механізм фінансування є частиною фінансової екосистеми та використовує всі притаманні їй характеристики.

Інвесторами можуть виступати різні суб'єкти, що мають можливість та цілеспрямованість здійснювати інвестиційну діяльність щодо стартапів. Тут необхідно визначити основні типи інвесторів - учасників механізму

фінансування (табл. 1)

Таблиця 1

Інвестори – учасники механізму фінансування стартапів

Учасник механізму фінансування стартапів	Функції
1. Держава	підтримка досліджень та інновацій, розвиток механізмів фінансування ризиків, розвиток міжнародного співробітництва, розкриття дослідницького та інноваційного потенціалу
2. Бізнес	підтримка інновацій, фінансування, адаптація до сучасних управлінських бізнес-моделей, реалізація нових інноваційних ідей на ринку та поширення результатів досліджень та проектів
3. Наука	підтримка дослідницької діяльності, пов'язаної із соціальними проблемами, фінансування досліджень та інновацій, широке охоплення спектра досліджень за темами та видами
4. Суспільство	напрямок реалізації інновацій, формування культури, традицій і соціальних орієнтирів, фінансування (краудфінансування) інновацій

Джерело: складено авторами на підставі [1]

При цьому інвестор не тільки надає грошові кошти, а й також різні пільги та умови (держава), підтримує наукові розробки (наука), формує потреби (бізнес та суспільство), здійснює не тільки фінансування, а й також є споживачем і головним джерелом визначення напрямів інноваційного розвитку. Саме тому, ті інновації, які найбільшою мірою відповідають потребам і цілям інвестора, можуть та мають бути профінансовані, а отже, зможуть принести прибуток, задовольняючи інтереси підприємця. Гармонізація цих інтересів дає змогу стартапам швидко зростати та масштабуватися.

Отже, питання фінансового забезпечення стартапів стоїть не стільки в кількості наданих грошових коштів, скільки у виборі соціально значущих інновацій для фінансування учасниками екосистеми. Тож, з огляду на двосторонній характер фінансових відносин, а також подвійний підхід (системний та процесний) до розгляду поняття «механізм фінансування стартапів», можна визначити найбільш важливі цілями цього механізму є:

1) для інвесторів - формування ефективного процесу відбору стартапів на основі різних видів аналізу, таких як due-diligence, фінансового, маржинального

аналізу, аналізу ймовірності дефолту тощо, для ухвалення рішення щодо їхнього фінансування;

2) для *стартапів* - пошук іта використання ефективної *системи елементів*, що включає види, джерела, форми та інструменти фінансування.

Основними принципами механізму фінансування стартапів можна визначити наступні: інноваційності; нелінійності; невизначеності; відкритості; процесності; системності; націленості на результат; орієнтації на особистісні характеристики; дискретності.

Основним принципом формування механізму фінансування стартапів є принцип інноваційності, який спрямований на створення інновацій та має призводити до економічного зростання як самої компанії, галузі, так і країни загалом.

Отже, вивчення механізму фінансування стартапів можна розглядати з точки зору системного підходу, а саме системи його елементів, тобто видів, джерел, форм та інструментів фінансування.

Під видом фінансування стартапу розуміється спосіб залучення інвестиційних ресурсів з метою його фінансування. Під джерелом фінансування стартапу розуміється провайдер грошових коштів, що надаються для його фінансування. Під формою фінансування стартапу розуміється зовнішній прояв сутності джерела фінансування.

Під інструментами фінансування стартапу розуміються фінансові активи, які продаються і купуються на ринку і за допомогою яких здійснюється розподіл і перерозподіл створеного капіталу.

Усі представлені елементи залежать від стадій життєвого циклу стартапу та відповідних їм раундів фінансування.

Література

1. Horizon
2020.URL:<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/official-documents>